

Muistio

13.4.2022

VN/11794/2022

VN/11794/2022-MMM-1

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI HARVAAN ASUTTUIJEN ALUEIDEN LUONTO-, RUOKA-, KALASTUS- JA METSÄSTYSMATKAILUN KEHITTÄMISEKSI VUOSINA 2022-2023 MYÖNNETTÄVÄSTÄ VALTIONAVUSTUKSESTA

Asetusehdotuksen tausta

Ehdotuksessa esitetään annettavaksi valtioneuvoston asetus harvaan asuttujen alueiden luonto-, ruoka-, kalastus- ja metsästysmatkailun kehittämiseksi myönnettävästä valtionavustuksesta. Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman kirjausten mukaisesti hallituskaudella toteutetaan toimenpiteitä harvaan asutun maaseudun elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittämiseksi. Valtion vuoden 2021 talousarviossa momentilla 30.10.63 (Maaseudun kehittäminen) tarkoitukseen on varattu kolmevuotinen siirtomääräraha harvaan asuttujen alueiden elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittämiseksi toteutettavan vaikuttavuusarvioinnin, toimintaohjelman sekä siihen sisältyvien toimenpiteiden ja kokeiluhankkeiden rahoitukseen.

Valtioneuvosto asetti 8.10.2020 Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisen työryhmän toimikaudelle 12.10.2020-30.6.2023 Suomen harvaan asuttujen alueiden mahdollisuuksien parantamiseksi. Työryhmä on 21.6.2021 hyväksytyssä toimintasuunnitelmassaan määrittänyt teemat, joiden puitteissa harvaan asuttujen alueiden elinvoimaa ja hyvinvointia kehitetään edellä mainitulla siirtomäärärahalla. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittämisen keinoksi on määritetty tuki luonto-, ruoka-, kalastus- ja metsästysmatkailua kehittäville hankkeille. Tarkoitukseen on mitoitettu 3 miljoonaa euroa parlamentaarisen työryhmän 9.2.2022 vahvistaman linjauksen mukaisesti.

Valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 7 c §:n mukaan tarkempia säännöksiä määrärahan talousarvion mukaisesta käyttämisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Valtionavustuslaissa säädetään niistä perusteista ja menettelyistä, joita noudatetaan myönnettäessä valtionavustuksia. Valtionavustuslain 8 §:n mukaan tarkempia säännöksiä tämän lain soveltamisalaan kuuluvan valtionavustuksen

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

???

talousarvion mukaisesta myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Esityksessä katsotaan, että harvaan asuttujen alueiden matkailuhankkeiden tuesta on tarpeen säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Kyseessä on uusi, määräaikainen asetus, joka on tarkoitettu tulemaan voimaan x.x.2022 ja olemaan voimassa x.x.202x asti.

Asetusehdotuksen tavoitteet ja suhde muihin hankkeisiin

Asetusehdotuksen mukaisen avustuksen tarkoituksena on harvaan asuttujen alueiden elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittäminen. Matkailuhankkeiden tukeminen harvaan asuttujen alueiden elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittämiseksi toteuttaa osaltaan maaseutupoliittisen kokonaisuohjelman 2021-2027 (MMM 2021) linjauksia. Kokonaisuohjelmassa korostetaan matkailun merkitystä tasapainoista aluerakennetta vahvistavana tekijänä. Merkitystä lisää alan paikkasidonaisuus: työpaikkoja ja paikallisesti tehtyä kehittämistyötä ei voida pääosin siirtää muihin maihin, eikä muille paikkakunnille. Tärkeää on paikallisten asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen yhteistyö sekä myös laajempi verkostoituminen.

Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarinen työryhmä on toimintasuunnitelmassaan linjannut matkailuhankkeiden osalta tavoitteeksi luonto-, ruoka-, kalastus- ja metsästysmatkailun kehittämisen Suomen valtakunnallisen matkailustrategian 2019-2028 (TEM 2019) sekä Suomen ruokamatkailustrategian 2020-2028 (Haaga-Helia ammattikorkeakoulu 2020) sekä Visit Finlandin ruokamatkailun tuotesuosittelujen jalkauttamista painottaen. Matkailustrategiassa ei ole esitetty erikseen matkailun kehittämisen toimenpiteitä kaupunki- ja maaseutualueille. Strategiassa korostetaan matkailun merkitystä alueellisesti merkittävänä elinkeinona, jonka avulla luodaan monipuolisempia ja laadukkaampia palveluita paikallisille asukkaille sekä perusinfrastruktuuria, jonka pohjalle voidaan kehittää muuta elinkeinotoimintaa.

Matkailustrategian linjauksia tukeva Suomen ruokamatkailustrategia on laadittu osana Haaga-Helia ammattikorkeakoulun koordinoimaa Hungry for Finland (H4F) -ruokamatkailun tuotteistamishanketta, jota on rahoittanut EU:n maaseuturahasto. Ruokamatkailustrategiassa ja ruokamatkailun tuotesuosituksissa määritellyt matkailun kehittämistyökalut ovat soveltuvien osin käytettävissä myös luonto-, kalastus- ja metsästysmatkailun alalla.

Luonto-, ruoka-, kalastus- ja metsästysmatkailun kehittämiseen harvaan asutulla maaseudulla on mahdollista saada tukea myös Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan, yhteisen kalastuspolitiikan sekä alue- ja rakennepolitiikan varoista. Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelma 2023-2027, Suomen EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelma 2021-2027 ovat keväällä 2022 komission hyväksyttävänä. Asetusehdotuksen mukainen avustus poikkeaa EU-osarahoitteisista tuista oikeusperustan ja rahoituksen suhteen. Avustettavien hankkeiden kesto on EU-ohjelmakautta lyhyempi, ja paikkatietopohjainen harvaan asuttujen alueiden määritelmä eroaa EU-

???

rahoituksen kohdalla sovellettavista, hallinnollisiin rajoihin perustuvista määritelmistä. Asetusehdotuksen mukainen avustus koskisi vain kehittämishankkeita. Yrityskohtaisten investointien osalta käytössä olisivat jatkossakin EU-osarahoitteiset tuki-instrumentit.

Paikkatietopohjainen aluemäärittely

Asetusehdotuksen 6 §:n mukaan avustusta voidaan myöntää hankkeille, joiden vaikutukset kohdistuvat merkittävässä määrin harvaan asutuille alueille. Asetusehdotuksen 2 §:n mukaan harvaan asutuilla alueilla tarkoitetaan Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) laatimassa ja ylläpitämässä, vuonna 2013 julkaistussa paikkatietopohjaisessa kaupunki-maaseutu-luokituksessa harvaan asutuksi maaseudeksi luokiteltuja alueita. Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarinen työryhmä on toimintasuunnitelmassaan vahvistanut kyseisen luokituksen toimintansa perustaksi. Paikkatietopohjainen, hallinnollisista rajoista riippumaton aluemäärittely toteuttaa osaltaan maaseutupoliittisen kokonaisuohjelman linjausta paikkaperustaisuudesta maaseutupolitiikan lähtökohtana.

Kaupunki-maaseutu-luokituksen muodostamismenetelmä on kuvattu Suomen ympäristökeskuksen raportissa 25/2014, ja luokitus on sittemmin päivitetty vastaamaan vuoden 2018 tilannetta (Suomen ympäristökeskuksen raportteja 21/2020). Luokituksessa sovellettava menetelmä on herkkä muutoksille alueilla, jotka ovat lähellä luokkien kriteereissä määriteltäviä raja-arvoja (SYKE 21/2020 s. 18). Rajaseuduilla on lisäksi huomioitava, että luokitus ei tunnista Suomen ulkopuolista muutosta (SYKE 21/2020 s. 20).

Hallinnollisista rajoista riippumattoman aluemäärittelyn vaihtoehtona olisi mahdollista perustaa asetuksen aluemäärittely kaupunki-maaseutu-luokituksen perusteella laadittuun kuntaluokitukseen ja kohdentaa avustus maaseutuluokkien maa-alaosuuksien ja väestöosuuksien perusteella harvaan asutun maaseudun kunniksi luokiteltuihin kuntiin. Tällainen luokittelu on yleistys, joka kadottaa osan kuntien sisäisestä vaihtelusta (SYKE 21/2020 s. 27). Kuntajaotukseen perustuva aluemäärittely jättäisi asetuksen kohdealueen ulkopuolelle merkittävän osan harvaan asutusta maaseudusta erityisesti suurten liitoskuntien alueella.

Kansallinen ja EU-lainsäädäntö

Kansallinen lainsäädäntö

Valtionavustuslaki (688/2001) on harkinnanvaraisia valtionavustuksia koskeva yleislaki. Valtionavustuslaissa säädetään avustuksen myöntämisen perusteista ja yleisistä edellytyksistä sekä myöntämisen ja maksamisen muodoista, menettelyistä, käytöstä, käytön valvonnasta ja tarkastuksista. Laissa säädetään valtionavustuksen hakijan ja saajan oikeuksien ja velvoitteiden perusteista. Laissa säädetään myös viranomaisten tietojensaantioikeuksista. Valtionavustuslaissa säädetään myös valtionavustuksen lajeista.

???

Valtionavustuslain 5 §:n 1 momentin mukaan valtionavustus voidaan myöntää yleisavustuksena tai erityisavustuksena. Asetusehdotuksen mukaisessa avustuksessa on kyse valtionavustuslain 5 §:n 3 momentin mukaisena erityisavustuksena myönnettävästä avustuksesta. Valtionavustuslain 8 §:n mukaan tarkempia säännöksiä lain soveltamisalaan kuuluvan valtionavustuksen talousarvion mukaisesta myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

EU:n valtiontukea koskeva lainsäädäntö

Euroopan unionin valtiontukisääntöjä koskevat periaatteet määritellään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107–109 artikloissa. Artiklan 107 kohdan 1 mukaan lähtökohtaisesti jäsenvaltion myöntämä tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Valtiontukisäännöt koskevat toimenpiteitä, joissa julkinen sektori myöntää yrityksille tukea tai muuta etua.

Valtionavustuksia voidaan myöntää taloudelliseen toimintaan ja muuhun toimintaan. Asetusehdotuksen 7 ja 8 §:ssä säädettäisiin erikseen valtionavustuksesta taloudelliseen toimintaan ja 9 §:ssä valtionavustuksesta muuhun kuin taloudelliseen toimintaan. Tämä jako tehdään sen vuoksi, että taloudelliseen toimintaan myönnettävällä valtiontuella tulee olla oikeusperusta, jotta se olisi EU:n valtiontukisääntöjen mukainen.

Oikeusperustat, jotka asetusehdotuksessa mainitaan ja jotka ovat sovellettavissa, ovat tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annettu komission asetus (EU) N:o 651/2014 (jäljempänä yleinen ryhmäpoikkeusasetus) ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annettu komission asetus (EU) N:o 1407/2013 (jäljempänä yleinen de minimis –asetus).

Pääsääntöisesti komission pitää hyväksyä valtiontuet. Edellä mainitut oikeusperustat ovat sellaisia, jotka sallivat valtiontuen myöntämisen ilman yksittäisen tuen tai tukiohjelman hyväksymistä. Ao. säädöksissä asetettavia vaatimuksia on noudatettava, jotta avustus on kulloinkin sovellettavan säädöksen vaatimusten mukainen. Mikäli EU:n valtiontukisäädöksiin tehdään muutoksia asetuksen voimassaoloaikana, voi olla tarpeen sopeuttaa asetuksen sisältö uusin EU:n säännöksiin.

???

Keskeiset ehdotukset

Ehdotuksessa esitetään annettavaksi valtioneuvoston asetus harvaan asuttujen alueiden luonto-, ruoka-, kalastus- ja metsästysmatkailun kehittämiseksi myönnettävästä valtionavustuksesta. Avustuksen tarkoituksena on harvaan asuttujen alueiden elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittäminen. Asetusehdotus toteuttaa osaltaan pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman strategisessa kokonaisuudessa Elinvoimainen Suomi (luku 3.4) olevaa kirjausta, joka koskee toimenpideohjelmalla elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittämiseksi myös väestöään menettävillä alueilla. Siihen käytettäisiin osa harvaan asuttujen alueiden kehittämiseen valtion talousarviossa momentilla 30.10.63 maaseudun kehittämiseen osoitetuista varoista.

Asetuksessa otettaisiin huomioon EU:n valtioneuvoston päätökset ja asetus sisältäisi säännökset myös näiden soveltamisesta. Asetukseen sisältyisivät valtionavustuslakia tarkentavat säännökset valtionavustuksen myöntämisestä. Asetusehdotuksessa tarkoitettua avustusta osalta valtionapuviranomaisena toimisi Lapin ELY-keskus. Asetusehdotuksessa määriteltäisiin määrärahan käytön yleiset edellytykset.

Asetusehdotuksessa säädettäisiin rahoitettavien hankkeiden hyväksyttävistä kustannuksista, avustuksen hakemisesta, avustuksen käyttöä koskevasta selvityksestä sekä avustuksen saajista. Asetusehdotus olisi määräaikainen ja voimassa vuoden 202x loppuun saakka.

Asetusehdotuksen vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Vaikutukset valtiontalouteen: Valtion vuoden 2021 talousarviossa momentilla 30.10.63 (Maaseudun kehittäminen) tarkoitukseen on varattu kolmevuotinen siirtomääräraha harvaan asuttujen alueiden elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittämiseksi toteutettavan vaikuttavuusarvioinnin, toimintaohjelman sekä siihen sisältyvien toimenpiteiden ja kokeiluhankkeiden rahoitukseen.

Muut taloudelliset vaikutukset: Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset voivat olla paikallisesti merkittäviä, ja matkailun merkitys elinkeinona korostuu harvaan asutuilla alueilla. Matkailu aikaansaa moninaisia kerrannaisvaikutuksia myös muille elinkeinoille. Matkailun kehittäminen on kansantalouden ja alueiden elinvoiman näkökulmasta tehokas tapa lisätä tuloja.

Harvaan asuttujen alueiden matkailutoimijat voivat saada kehittämishankkeilla lisättyä paitsi taloudellista hyötyä, myös koko toimialan kasvua pitkällä tähtäimellä.

???

Ympäristövaikutukset

Ehdotetulla avustuksella pyritään edistämään kestävä matkailua harvaan asutuilla alueilla. Ruoka on saatavissa läheltä ja myös kuljetuksiin on luotavissa kestäviä ratkaisuja. Kestävän matkailun kehittämiseen liittyy kiinteästi tuotteistaminen sekä tiedon ja tunnettuuden lisääminen. Kestävän matkailun periaatteisiin sitoutumiseen kannustaminen edistää matkailun synnyttämien ympäristövaikutusten pienenemistä ja lisää näin ihmisten ja ympäristöjen hyvinvointia.

Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Kestävä matkailua välillisesti ja välittömästi edistävät toimenpiteet vaikuttavat myönteisesti niin naisten kuin miesten yrittäjyys- ja työllistymismahdollisuuksiin harvaan asutuilla alueilla. Ehdotettu avustus vahvistaa kolmannen sektorin toimijoiden merkitystä harvaan asuttujen alueiden elinvoiman ja hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja kehittämisessä.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 § Soveltamisala

Pykälässä säädettäisiin asetuksen soveltamisalasta. Asetuksessa säädettäisiin valtion talousarviossa momentille 30.10.63 maaseudun kehittämiseen osoitetuista varoista myönnettävästä valtionavustuslain (688/2001) 5 §:n 3 momentin mukaisesta erityisavustuksesta hankkeille, joilla kehitetään harvaan asuttujen alueiden luonto-, ruoka-, kalastus- ja metsästysmatkailua. Määräraha liittyy pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman strategiseen kokonaisuuteen Elinvoimainen Suomi (luku 3.4), jonka mukaisesti toteutetaan harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisen työryhmän esityksen pohjalta vaikuttavuusarviointi ja muodostetaan toimenpideohjelma kokeiluineen elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittämiseksi myös väestöään menettäville alueille. Asetusehdotuksen mukainen matkailuhankkeisiin kohdistuva erityisavustus perustuisi parlamentaarisen työryhmän toimenpideohjelmaan.

2 § Määritelmä

Pykälä sisältäisi määritelmäsäännöksen. Määritelmän mukaisesti harvaan asutuilla alueilla tarkoitettaisiin maantieteellistä harvaan asutun maaseudun alueluokkaa, joka perustuu Suomen ympäristökeskuksen laatimaan ja ylläpitämään paikkatietopohjaiseen kaupunki-maaseutu-luokitukseen.

Kaupunki-maaseutuluokituksen mukaan harvaan asutulla maaseutualueella tarkoitetaan väestömäärältään harvaan asuttua aluetta, joka on paikalliselta

???

elinkeinorakenteeltaan yksipuolista ja jossa toiminnoiltaan monipuolisia keskittymiä ei ole tai ne ovat pieniä ja sijaitsevat etäällä toisistaan. Luokituksen mukaan harvaan asutut maaseutualueet sijaitsevat lähtökohtaisesti kaukana isoista keskuksista ja yleisin maankäyttöluokka tällaisilla alueilla on metsä tai suo. Lisäksi tällaisten alueiden asutusrakenne on luokituksen mukaan hajanaista, taajamia on harvassa ja niiden välillä saattaa olla laajoja asumattomia alueita.

Asetusehdotuksen mukaisessa tuessa ei ole kysymys yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 15 artiklan mukaisesta alueellisesta toimintatuesta harvaan asutuille alueille. Yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa harvaan asuttujen alueiden määritelmän (2 artikla 48 kohta) perustana on paikkatietoaineiston asemesta hallinnollisiin rajoihin perustuva NUTS-aluejako.

3 § Avustuksen tarkoitus

Ehdotettavan pykälän mukaan avustuksen tarkoituksena on harvaan asuttujen alueiden elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittäminen.

4 § Valtionapuviranomainen

Pykälässä säädettäisiin, että säädöksessä tarkoitettujen valtionavustusten osalta valtionapuviranomaisena toimii Lapin elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus.

5 § Avustettavat hankkeet

Pykälässä säädettäisiin avustettavista hankkeista. Asetusehdotuksen mukaisella valtionavustuksella tuetaan luonto-, ruoka-, kalastus- ja metsästysmatkailun kehittämishankkeita painottaen Suomen valtakunnallisessa matkailustrategian ja Suomen ruokamatkailustrategian linjauksia sekä Visit Finlandin ruokamatkailun tuotesuosituksia. Ruokamatkailun strategiassa ja tuotesuosituksissa esitetyt kehittämistyökalut ovat osin sovellettavissa myös luonto-, kalastus- ja metsästysmatkailun alalla.

Kehittämishankkeiden matkailustrategian mukaiset teemat voisivat liittyä matkailuun vastuullisena elinkeinona, matkailutoimialan hankkeisiin sekä paikallisten matkailutuotteiden ja -palveluiden kehittämiseen.

1 kohdan mukaan valtionavustusta voitaisiin myöntää hankkeisiin, joiden tarkoituksena on matkailun vastuullisuuden edistäminen. Suomen valtakunnallisen matkailustrategian mukaisesti vastuullisuuden osatekijöinä voidaan erottaa taloudellinen, ympäristöllinen, sosiaalinen ja kulttuurinen vastuullisuus. Metsästyksen ja kalastuksen tulee olla aina eettisesti hyväksyttävää ja niitä on harjoitettava kestävän käytön periaatteiden mukaisesti. Metsästys ja kalastus eivät saa vaarantaa eläinkantoja, vahingoittaa tarpeettomasti luontoa tai tuottaa eläimille tarpeetonta kärsimystä.

Valtionavustusta voitaisiin myöntää hankkeisiin, joiden tarkoituksena on digitalisaation hyödyntäminen matkailualalla (2 kohta) tai matkailualan yhteistyöverkostojen luominen ja alueellisten, kansallisten ja kansainvälisten kumppanuuksien rakentaminen (3 kohta). Hankkeiden avulla voitaisiin nykyistä

???

paremmin hyödyntää olemassa olevia toimintamalleja myös harvaan asutuilla alueilla.

Avustusta voitaisiin myöntää myös hankkeisiin, joiden tarkoituksena on matkailutuotteiden ja -palveluiden tuotekehitys (4 kohta), laadun kehittäminen (5 kohta), saavutettavuuden edistäminen (6 kohta) tai ostettavuuden edistäminen (7 kohta). Matkailustrategiassa mainituista matkailupalveluiden kasvua tukevan saavutettavuuden osatekijöistä ajankohtaisia voisivat olla esimerkiksi matkaketjujen sujuvuuden kehittämishankkeet.

Lisäksi avustusta voitaisiin myöntää muuhun 1-7 kohdassa tarkoitettuun kehittämishankkeeseen verrattava tarkoitukseen (8 kohta).

6 § Avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset

Pykälässä säädettäisiin avustuksen myöntämisen yleisistä edellytyksistä.

Pykälän mukaan avustuksen myöntäminen perustuisi kokonaisharkintaan, jossa on otettava huomioon hankkeiden odotettu vaikuttavuus harvaan asuttujen alueiden hyvinvoinnin ja elinvoiman kehittämiseksi sekä tuettavan hankkeen kustannustehokkuus, laatu ja toteuttamiskelpoisuus.

Avustusta voitaisiin myöntää hankkeille, joiden vaikutukset kohdistuvat merkittävässä määrin harvaan asutuille alueille. Ratkaisuharkintaa ei ole ehdotetun kaltaisissa hankkeissa syytä perustaa hakijan rekisteröityyn kotipaikkaan tai osoitteeseen. Vaikka osa kehittämishankkeeseen liittyvistä toimista kohdistuisi esimerkiksi alueluokituksessa ydinmaaseuduksi tai maaseudun paikalliskeskukseksi luokiteltavalle alueelle, hankkeen kokonaisvaikutukset ja –hyödyt voivat kohdistua merkittävässä määrin harvaan asutuille alueille.

7 § Valtionavustus taloudelliseen toimintaan

Pykälässä säädettäisiin edellytyksistä, joiden puitteissa valtionavustusta voitaisiin myöntää taloudelliseen toimintaan. Tällöin kyse on valtiontuesta. Asetusehdotuksen suhdetta valtionavustuslakiin ja valtioneuvoston päätöksiin on tarkasteltu edellä.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että taloudelliseen toimintaan ei voitaisi myöntää valtionavustusta, ellei se olisi Euroopan unionin valtioneuvoston päätösten mukaista. Tästä syystä asetusehdotuksessa säädettäisiin valtiontuen oikeusperustoista. Niitä olisivat yleinen ryhmäpoikkeusasetus ja yleinen de minimis -asetus.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, mihin tukimuotoihin valtionavustusta voitaisiin myöntää yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla. Tukimuodoista käytettäisiin samoja termejä kuin ryhmäpoikkeusasetuksen tutkimus- ja kehityshankkeisiin myönnettävää tukea koskevassa 25 artiklassa. Teollisen tutkimuksen määritelmästä säädetään ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 85 kohdassa ja kokeellisen kehittämisen määritelmästä 2 artiklan 86 kohdassa.

Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla myönnettävän avustuksen tulisi täyttää kyseisen ryhmäpoikkeusasetuksen I luvussa säädetyt yleiset edellytykset ja kyseessä olevaa tukimuotoa koskevat erityiset edellytykset.

???

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että silloin, kun valtionavustuksen oikeusperustana on yleinen de minimis -asetus, avustuksen tulisi täyttää kyseisessä asetuksessa säädetyt edellytykset. Yleisessä de minimis -asetuksessa on yksityiskohtaiset säännökset niistä edellytyksistä, joiden tulee täytyä, että tuki voidaan jättää ilmoittamatta komissiolle. Kuten edellä on yleisen ryhmäpoikkeusasetusten osalta todettu, tarkoituksena on, että yleistä de minimis -asetusta sovelletaan sellaisenaan. Siltä osin kuin tuki on SEUT 107 artiklan 1 kohdan mukaista tukea ja myönnetään de minimis -tukea, tukea saa myöntää enintään 200 000 euroa 3 verovuoden aikana.

8 § Taloudelliseen toimintaan myönnettävän valtionavustuksen enimmäismäärä

Pykälässä säädettäisiin taloudelliseen toimintaan myönnettävän valtionavustuksen enimmäismäärästä. Pykälän 1 momentin mukaan myönnettävän avustuksen osuus hyväksyttävistä kustannuksista voisi olla enintään 90 prosenttia. Avustettavissa hankkeissa tulisi siis aina olla omarahoitusosuus.

Pykälän 2 momentti koskee taloudelliseen toimintaan myönnettäviä valtionavustuksia, joihin sovelletaan yleistä ryhmäpoikkeusasetusta. Momentissa säädettäisiin avustuksen enimmäismäärään sovellettavasta EU:n valtiontukea koskevista säännöksistä. Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, avustuksen enimmäismäärä määräytyisi yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen tukimuotojen erityisedellytysten mukaisesti, kun avustukseen sovellettaisiin yleistä ryhmäpoikkeusasetusta. Hankkeeseen sovellettava ryhmäpoikkeusasetuksen artikla määräytyisi hankkeen sisällön mukaisesti. Enimmäismäärät on eritelty seuraavassa taulukossa.

Taulukko 1: Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen perusteella myönnettävän tuen enimmäismäärä

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen artikla	Luokat	Enimmäismäärä prosentteina
Tutkimus- ja kehityshankkeisiin myönnettävä tuki (25 art)	teollinen tutkimus (25 art 2 kohdan b alakohta)	50
	- keskisuuret yritykset	60
	- pienet yritykset	70
	- todellinen yhteistyö	65
	- todellinen yhteistyö, pk-yritykset	75
	kokeellinen kehittäminen (25 art 2 kohdan c alakohta)	25
	- keskisuuret yritykset	35
	- pienet yritykset	45

???

	- todellinen yhteistyö	40
	- todellinen yhteistyö, pienet yritykset	60
	- todellinen yhteistyö, keskisuuret yritykset	50

9 § Valtionavustus muuhun kuin taloudelliseen toimintaan

Pykälässä säädettäisiin, että valtionavustusta voidaan myöntää muuhun kuin taloudelliseen toimintaan. Kyse voisi olla esimerkiksi kolmannen sektorin osallistavasta, paikallisiin kohteisiin liittyvästä kehitystoiminnasta. Avustuksen enimmäismäärä on 90 prosenttia toiminnan tai hankkeen kokonaiskustannuksista.

10 § Vastikkeetta tehtävä työ

Pykälässä säädettäisiin vastikkeetta tehtävän työn sisällyttämisestä kokonaiskustannuksiin. Ehdotetun asetuksen tarkoituksena on osaltaan lisätä harvaan asuttujen alueiden pienempien toimijoiden osuutta hankkeiden rahoituksessa. Taloudellisen panostuksen sijaan esimerkiksi yleishyödyllisillä yhdistyksillä voisi olla mahdollisuus tarjota hankkeiden toteuttamiseksi erityisesti oman jäsenkuntansa osaamista ja vapaaehtoistyötä. Myös tällaisen vastikkeettoman työn arvo voitaisiin ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan lisätä niihin hankkeen kokonaiskustannuksiin, joista avustuksen prosentuaalinen osuus laskettaisiin.

Työn euromääräisistä arvoista säädettäisiin pykälän 2 momentissa. Arvot olisivat samat, joista säädetään maaseudun hanketoiminnan tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1174/2014) 9 §:ssä. Mainittua asetusta sovelletaan maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain (28/2014) 4 luvussa tarkoitettujen kehittämishankkeiden ja niihin sisältyvien yleishyödyllisten investointien tukemiseen. Ehdotuksen mukaan vastikkeetonta työtä voitaisiin sisällyttää hyväksyttäviin kokonaiskustannuksiin enintään se määrä, joka ylittää avustuksen osuuden. Avustuksen ylittävä osuus kustannuksista voisi toisaalta muodostua tarvittaessa kokonaankin vastikkeettoman työn arvosta.

11 § Hyväksyttävät kustannukset

Pykälässä säädettäisiin rahoitettavan hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista. Pykälän 1 momentin mukaan hyväksyttäviksi kustannuksiksi katsottaisiin hankkeen kannalta tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset kustannukset. Pykälän 1 momentin toisesta virkkeestä kävisi ilmi toiminnan tai hankkeen toteuttamisessa avustuksen saajalle syntyneiden tulojen vaikutus rahoituksen määrään. Hyväksyttävänä kustannuksina otetaan huomioon ne kustannukset, jotka kirjanpitolain (1336/1997) ja kirjanpitoasetuksen (1339/1997) sekä hyvän kirjanpitoavan mukaan on kirjattava avustuksen käyttäjälle kuluksi.

???

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena myönnetyn avustuksen osalta hyväksyttävät kustannukset määräytyisivät kuitenkin ensisijaisesti sen mukaan, mitä kyseisen tukimuodon hyväksyttävistä kustannuksista säädetään.

Valtionavustuslain 9 §:n 2 momentin mukaan valtionapuviranomaisen tulee tiedottaa sopivalla tavalla mahdollisuudesta hakea valtionavustusta ja hakemismenettelystä sekä antaa tietoja valtionavustuksen myöntämisen yleisistä edellytyksistä ja valtionavustuksen ehdoista, jollei tämä ole ilmeisen tarpeetonta. Tarkoituksena on, että hakuilmoituksen yhteydessä tiedotettaisiin tarkemmin muun muassa ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyistä tukimuotokohtaisista hyväksyttävistä kustannuksista.

Kohtuullisia kustannuksia arvioitaessa voitaisiin esimerkiksi palkkojen yhteydessä kiinnittää huomiota vastaavan tyyppisissä hankkeissa yleisesti maksettaviin palkkoihin.

12 § Avustuksen saaja

Pykälässä säädettäisiin, että avustusta voidaan myöntää julkis- tai yksityisoikeudelliselle oikeushenkilölle. Luonnollinen henkilö ei voisi olla avustuksen saajana.

13 § Avustuksen hakeminen

Pykälässä säädettäisiin avustuksen hakemisesta. Säännös täydentäisi valtionavustuslain 9 ja 10 §:n mukaista yleistä sääntelyä. Ehdotetun säännöksen mukaan avustusta olisi haettava ennen hankkeen toteuttamisen aloittamista

14 § Selvitys avustuksen käytöstä

Pykälässä säädettäisiin, että selvitys valtionavustuksen käytöstä tulee toimittaa ELY-keskukselle kolmen kuukauden aikana toiminnan päättymisestä. Säännös täydentäisi valtionavustuslain 11 §:n mukaista yleistä sääntelyä.

15 § Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulevan voimaan x.x.2022 ja olemaan voimassa x.x.202x saakka. Mikäli EU:n valtioneuvoston päätöksellä tehdään muutoksia asetuksen voimassaoloaikana, voi olla tarpeen sopeuttaa asetuksen sisältö uusin EU:n säännöksiin.

Tehtävänimike

Nimenselvennys

Tehtävänimike

Nimenselvennys

???

Liitteet Napsauta tähän hiirellä ja kirjoita liitteiden nimet kukin omalle rivilleen. Rivinvaihto enterillä.

Jakelu

Tiedoksi